

МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
БИОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра зоологии

КОРЖЕНЕВСКАЯ
Светлана Игоревна

**НАСЕКОМЫЕ ФИТОФАГИ-ВРЕДИТЕЛИ ДЕКОРАТИВНЫХ
ДРЕВЕСНЫХ РАСТЕНИЙ РЕКРЕАЦИОННЫХ ТЕРРИТОРИЙ
ПЕРВОМАЙСКОГО РАЙОНА Г. МИНСКА**

Дипломная работа

Научный руководитель:
кандидат биологических наук,
доцент Ф.В. Сауткин

Допущена к защите
«___» _____ 2024 г.
Зав. кафедрой зоологии
доктор биологических наук,
профессор
_____ С.В. Буга

Минск, 2024

РЕФЕРАТ

Дипломная работа 54 с., 28 рис., 1 табл, 44 источника литературы.

НАСЕКОМЫЕ ФИТОФАГИ-ВРЕДИТЕЛИ ДЕКОРАТИВНЫХ ДРЕВЕСНЫХ РАСТЕНИЙ РЕКРЕАЦИОННЫХ ТЕРРИТОРИЙ ПЕРВОМАЙСКОГО РАЙОНА Г. МИНСКА

Объект исследования: насекомые фитофаги-вредители, распространенные на территории Первомайского района г. Минска.

Цель работы: определение видового состава структуры комплекса дендробионтных насекомых фитофагов-вредителей рекреационных зон Первомайского района г. Минска, определение уровней вредоносности, установление трофоэкологической структуры комплекса и выявление фоновых видов.

Методы исследования: визуальный осмотр древесных растений, ручной сбор фактического энтомологического и гербарного материала, фотофиксация, обработка собранных материалов, гербаризация, определение таксономической принадлежности, анализ и статистическая обработка полученных данных.

Изучение энтомофауны проводилось на территории рекреационных зон Первомайского района г. Минска в течение полевых сезонов 2022-2023 гг. По итогам исследований была установлена структура комплекса насекомых-фитофагов, заселяющих древесные растения изученных локалитетов. В структуре комплекса определен 31 вид насекомых из 20 семейств, 5 отрядов, где преобладающим является отряд полужесткокрылых (Hemiptera), на долю которого приходится 42% от общего количества видов.

Большая часть выявленных видов насекомых-вредителей характеризуется высокой степенью специализации питания (48%, или 15 видов – монофаги), в то время как к олигофагам и полифагам относятся только 23% и 29% (7 и 9) видов соответственно. К основным кормовым растениям относятся древесные растения из семейства Ивовых (Salicaceae). В выбранных для исследования локалитетах комплекс фитофагов установлен схожий, многие виды распространены фоново и имеют высокие показатели встречаемости в условиях обследованных модельных рекреационных зон.

Из выявленного комплекса фитофагов-вредителей к видам с высокой степенью вредоносности относятся 4 вида: *Pontania viminalis* (Linnaeus, 1758, *Cameraria ohridella* Deschka & Dimic, 1986, *Phyllonorycter populifoliella* (Treitschke, 1833), *Acleris forsskaleana* (Linnaeus, 1758).

РЭФЕРАТ

Дыпломная работа 54 с., 28 мал., 1 таб., 44 крыніцы літаратуры.

НАСЯКОМЫЯ ФІТАФАГІ-ШКОДНІКІ ДЭКАРАТНЫХ ДРАЎНЕВЫХ
РАСЛІН РЭКРЭАЦЫЙНЫХ ЗОН ПЕРШАМАЙСКАГА РАЁНА Г. МІНСКА.

Аб'ект даследавання: насякомыя шкоднікі-фітафагі, распаўсюджаныя ў Першамайскім раёне г. Мінска.

Мэта: вызначыць відавы склад і структуру комплексу шкоднікаў-дэндра-біёнтаў-фітафагаў рэкрэацыйных зон Першамайскага раёна г. Мінска, вызначыць узровень заражанасці шкоднікамі, усталяваць трафічна-экалагічную структуру комплексу і вылучыць фонавыя віды.

Метады даследавання: візуальны агляд драўневых раслін, ручны збор эн-тамалагічнага і гербарнага матэрыялу, фотафіксацыя, апрацоўка сабраных матэрыялаў, падрыхтоўка гербарыя, вызначэнне таксанамічнай прыналежнасці, аналіз і статыстычная апрацоўка даных.

Энтамалагічныя даследаванні праводзіліся ў рэкрэацыйных зонах Першамайскага раёна Мінска ў палявыя сезоны 2022-2023 гг. Устаноўлена структура комплексу фітафагаў насякомых, якія насяляюць драўняныя расліны даследаваных мясцовасцей. Комплекс уключае 31 від насякомых з 20 сямействаў і 5 атрадаў, дзе пераважае атрад Hemiptera (42% ад агульнай колькасці відаў).

Значная частка ідэнтыфікаваных відаў насякомых-шкоднікаў дэманструе высокую ступень дыетычнай спецыялізацыі (48% або 15 відаў з'яўляюцца монафагамі), у той час як толькі 23% і 29% (7 і 9 відаў) з'яўляюцца аліфагамі і паліфагамі адпаведна. Асноўнымі харчовымі раслінамі з'яўляюцца драўняныя расліны з сямейства Salicaceae. У абраных для даследавання лакалітэтах комплекс фітафагаў падобны, многія віды шырока распаўсюджаны і маюць высокую частату сустрэкаемасці ў даследаваных мадэльных рэкрэацыйных зонах.

Чатыры віды з выяўленага комплексу раслінаядных шкоднікаў прызнаны вельмі шкоднаснымі: *Pontania viminalis* (Linnaeus, 1758, *Cameraria ohridella* Deschka & Dimic, 1986, *Phyllonorycter populifoliella* (Treitschke, 1833), *Acleris forsskaleana* (Linnaeus, 1758).

ABSTRACT

Diploma work with 54 p., 28 fig., 1 tab., 44 literature

INSECT PHYTOPHAGOUS-PESTS OF ORNAMENTAL WOODY PLANTS
IN RECREATIONAL AREAS OF THE PERVOMAISKY DISTRICT OF MINSK
CITY.

The object of study: insect phytophagous pests prevalent in the Pervomaysky District of Minsk.

Objective: identify the species composition and structure of the complex of dendrobiontic insect phytophagous pests in recreational zones of the Pervomaysky District of Minsk, determine the levels of pest infestation, establish the trophic-ecological structure of the complex and identify background species.

Research methods: visual inspection of woody plants, manual collection of entomological and herbarium material, photo fixation, processing of collected materials, herbarium preparation, determination of taxonomic affiliation, analysis and statistical processing of data.

Entomological studies were conducted in the recreational zones of the Pervomaysky District of Minsk during the field seasons of 2022-2023. The structure of the complex of insect phytophages inhabiting the woody plants of the studied localities was established. The complex includes 31 species of insects from 20 families and 5 orders, with the predominant order being Hemiptera (42% of the total number of species).

A significant portion of the identified insect pest species exhibit a high degree of dietary specialization (48% or 15 species are monophages), while only 23% and 29% (7 and 9 species) are oligophages and polyphages, respectively. The main food plants are woody plants from the Salicaceae family. In the localities selected for the study, the complex of phytophages is similar, many species are widespread and have high occurrence rates in the studied model recreational zones.

Four species from the identified complex of phytophagous pests are considered highly harmful: *Pontania viminalis* (Linnaeus, 1758), *Cameraria ohridella* Deschka & Dimic, 1986, *Phyllonorycter populifoliella* (Treitschke, 1833), *Acleris forsskaleana* (Linnaeus, 1758).